



Premišljaj ta teden

globokost in resničnost sledečih rekov, citatov in gesel:

„Ne samo, kar veleva mu stan,  
kar more,  
to mož je storiti dolžan!“„Kdor zaničuje se sam, podlaga  
je tujčevi peti.“

„Sloga jači, nesloga tlači.“

Uredništvo in upravnništvo v Ptuju. Ček. rač. 16.089.  
Naročnina za celo leto Din 23<sup>—</sup>, pol leta Din 20<sup>—</sup>,  
četrt leta 10<sup>—</sup>. Za plačila nazaj se računani vsaka številka 1 dinar.

PTUJ, dne 7. maja 1932

Cena oglasov: Po ceniku odn. po dogovoru.  
Cena malim oglasom: Vsaka beseda Din 1<sup>—</sup> in —50.  
Večkratne objave po dogovoru.

## Čemu pljuvamo v lastno sklado?

Ugleden dnevnik „Slovenec“ je objavil v svoji 85. številki od 14. aprila sledečo lakonično vest:

## »Stoletnica tržaške zavarovalne družbe.

V najkrajšem času bo praznovala zavarovalna družba „Assicurazione Generali“ stoletnico svojega obstoja. Družba je za ta dan namenila darovati znesek 300.000 lir raznim patriotičnim in dobroteljnimi organizacijam. Razun tega dobijo fašisti tudi lep znesek za propagando v inozemstvu. 20.000 lir bo dobila „Balilla“, 40.000 lir pa društvo „Italia Redenta“, ki ima svojo nalogo, da v slovenskih in hrvaških vaseh v Julijski krajini vzdržuje otroške vrtnice in raznaroduje slovensko mladino. —

Tako citat uglednega glasnika slovenskega naroda. Misleč, da gre tu zgolj za zasebno zavarovalnico smo se vzdržali vsakega komentarja, zavemo se laško družbo, kako istinsko in dosledno pojmuje geslo „Svoji k svojim“. —

Pa nam je prišla v roke polica te družbe, ki se sedaj, v kolikor deluje na našem ozemlju (in to zelo uspešno!) imenuje z vabljivim imenom „SAVA.“ Seveda so razni potniki laške „Assicurazione Generali“ na lim zvan „Sava“ ujeli mnogo kalinov tudi takih, ki so sicer zelo previdni. Slovensko-nacijonalni naziv tvrde je mnogo premotil in preslepil. Tako je ta pobeljen grob“ dobil novih zavarovancev cele stotisoče, ki slepo plačujejo svoje prispevke v — laško bisago kakor obsojenec, ki je za časa življenja votiral za svojega rabelja mastno dedščino!

Mi govorimo o krizi, imamo sankcioniran zakon o prepovedi tujih zavarovalnic, imamo lastne zavarovalnice a dajemo našemu nasprotniku sredstva za pobijanje preostankov našega življa v zaslužjeni Julijski Krajini... —

Gada, ki nas bo ob prvi priliki pičil v srce, gojimo na lastnih prsih! Nedolžna vest o stoletnici sicer zasebne laške zavarovalnice nam je izsilila ta komentar.

Prav zanimivo bi bilo vedeti, koliko je družba „Reunione Adriatica di Sicurtà“ ki se na našem ozemlju ponosno zove „Jadrán“ — od dobička iz žepov primorskih beguncev dala ob letošnji bilanci za uničevalne svrhe borih ostankov našega življa onstran jugoslovanskih meja... —

Imamo solidne stare in ugledne domače zavarovalnice: „Slavija“, ki je najstarejša in po svoji kulantnosti slovi; „Vzajemna“, ki slovi po svoji korektnosti in natančnosti in še več drugih pristno naših!

Čemu se potem vdinjamo tujcu katerega politika je naperjena proti interesom naše lepe domovine?

Slepoti je in neodpustljiv greh (imenovan po diplomatih „koncilijantnost“), da trpimo na našem ozemlju tuje ustanove katerih čisti dobiček, zbran od naše slepote je namenjen za našo smrt!

## Pismo iz solčnih Haloz.

(V spomin vinarkega kongresa v Ptuju).

Sv. Barbara v Hal., 5. V. 1932.

Naše daleč naokrog sloveče Haloze se kopljejo sedaj v majniškem solncu. V goricah kar mgoli trudnih kopačev in vinska trta se solzi kakor, da se ji do osrčja korenine smili beda delavnih skromnih, v svojo usodo vdanih Haložanov. Te solčne gorče lasti malih srednjih in velikih bogatašev so živ spomenik dela pridnih žuljavih rok, pognojene s potnimi kapjami težakov.

Se predno je „Narodna Sloga“, ki se je pri nas prav lepo udomačila objavila spomine na čase krute rekvizicije s pomočjo tolmačev našega lepega jezika, kateremu smo v najtežjih časih ostali zvesti, kakor nam je ostala zvesta tudi revščina, je „Narodna Sloga“ opisala takoj v začetku svojega izhajanja naš obupen položaj ter predočila široki javnosti pasivnost te lepe pokrajine. Na pobudo plemenitih mož se

je takrat začela pomožna akcija za najpotrebnejše med potrebnimi.

Od onega časa, ko je „Narodna Sloga“ bolj resnično pisala o nas, kakor tisti, ki so v črnih dneh med vojno ovajali avstrijski oblasti naše borne prihranke v svrhu rekvizicije in nagajali ljudi k odpisovanju avstrijskih vojnih posojil, (za kar je neki še živeči gospod dobil celo avstr. srebrn zaslužen križec, katerega mu je pripel na prsa mož-Slovenec, ki pa je rabil za sporazumevanje s Haložani — tolmača... ) a se sedaj javno hvalijo v časopisju, kaj so dobrega storili med vojno haloški raji, od tistega časa ljubimo „Narodno Slogo“ in komaj čakamo, kdaj pride. To dokazuje lepo število naročnikov tega lista in je naša dolžnost, da vsak izmed nas pridobi vsaj še enega naročnika. —

Zato smo pa tudi prepričani, da bo „Narodna Sloga“ objavila sledeče naše brige, težave in novice iz solčnih Haloz. —

Naše gorice so v teh solčnih dneh podobne živim mravljiščem. Delavci so pridni kakor mravlje in neverjetno skromni. Za betveco dnevne plače gara od zore do mraka za ceno 7 in pol dinarja na dan! Pri tej „plači“ se mora sam hraniti, le pijačo dobi trikrat na dan... Ako pa hoče vsaj malo berške, tople hrane pa prejme 5 (pet) dinarjev na dan... In to ni peturni, šesturni ali osemurni delavnik!

Tem dohodkom primeren je tudi beča v družinah delavcev, ki si v svoji skromnosti mislijo: „Boljši je vrabec v roki, kot golob na strehi.“ V svoji uvidnosti pa tudi vedo, v kaki stiski se nahaja njih gospodar, ki za'og vina ne more spraviti v denar, četudi so cene prav sramotno nizke. Še viničar je na boljšem, (četudi se trudi na žive in mrtve ter se bori za revno preživljanje družine), ker ima pogodbo s svojim gospodarjem glede raznih dajatev, plačila in drugih obveznosti od strani gospodarja. Večina viničarjev je organiziranih v strokovni organizaciji in zato je njih položaj, dasi ne zavirljiv, razmeroma mnogo boljši, kakor gospodarjev. Kakor niso ljudje enaki, tako tudi gospodarji različno plačujejo svoje delavce: Eni prečirajo „Krizo“ svojega imetja; drugim se oglasi čut socialne ljubezni v večji ali manjši meri; tretji vidijo v delavcu brezpravno živino (katera pa mora imeti vsak dan svojo pašo in tudi večkrat — živinozdravnika!); četrti so brezsrčni; peti si raje konča življenje, kakor da vezanih rok gleda to siromaštvo itd. itd. — Nad vsemi: Nad delavci, viničarji, oskrbniki in gospodarji pa visi na tanki niti meč, katerega je skovala Špekulacija, teta Napuha in Sebičnosti, kista rodila — „Krizo“... Kljub težkim časom pa vsi delajo z mravljično prid-

nostjo v veri v Boga, ki je Adama poklical iz ilovice, v katero se mora povrniti, v upanju v boljšo bodočnost, čarstvo socialne pravičnosti in v ljubezni do rodne grude, do lepe zemlje slovenske, ki nosi po pesnikovih besedah (S. Sardenko) „naš pečat, naš znoj in našo kri“... —

Povsem napačno je v javnosti mnenje o nas Haložanih. Razni tintomazi so v nepoznavanju razmer in iz dolgega časa vrgli v svet sramotno kritico o naši podivjanosti in surovosti. To je povsem napačno mnenje o Haložanih na račun Polancev ki vina ne prenesejo in na krščanski pozdrav odgovarjajo z noži, koli in kamenjem. Pretepi in poboji se sicer vrše v sramotni obrambi na haloških tleh, a so zgolj Polanci povzročitelji takih sramotnih dogodkov; kajti pri nas pride do kakor manjše praske kvečjemu samo radi lepih deklet, ki so precej korajžne. Pritisiljeni smo to sporočiti naši „Narodni Slogi“, da zve najmanj 3000 čitateljev pravo resnico o nas; kajti mi smo porosni na naša kulturna društva, ker je blagodejen vpliv teh prosvetnih torišč za čast Haložanov dokazan! Mi imamo aginega „Sokola“, Bralno društvo „Naprej“, Izobraževalno društvo in druge samo pri Sv. Barbari. Gledimo v okvirju teh društev petje, telovadbo, se motimo in razveseljujemo pri pri učenju vlog za gledališke predstave, poslušamo predavanja, srčamo iz knjig in časopisja vino resnice, ne poznamo preveč velikih družabnih razlik in vidimo v svojih učiteljih in voditeljih svoje prijatelje, brate in sestre. Jasno je, da nimamo časa za neumne podvige, ki dajejo čeli pokrajini sramoten pečat surove podivjanosti, pač pa so Polanci še precej za luno, ker ne prenašajo močnega haloškega vina, se hitro vpijanjo in nimajo nobenega smisla za prosvetne ustanove. Človeka, tu'ca, kakor domačina zaboli v srce, ko vidi, da je že nežna deca, cvet in up bodočnosti — zastrupljena po vzgledu odraslih! Morda se pojavijo med Polanci apostoli, ki jih bodo pravočasno poskusili odvrti od takih nečednosti? Vzemite si vzgled pri nas — Haložanih!

(Pa ne samo fantje, ampak tudi dekleta se zanimajo za napredek, srčno in duševno izobrazbo. Veliko delo je izvršila pridna in nesebična mravlja gđc. Zinka Praprotnikova, ki je kot učiteljica prošli teden dokončala 6 mesečni gospodinski tečaj, katerega je obiskovala 14 vrlih deklet z velikim uspehom. Vsi, ki poznajo to delo, upajo, da ne bo nobenih zaprek za ustanovitve stalne gospodinjske šole pri Sv. Barbari v Halozah.)

Sedaj smo povedali nekaj stvari, ki so nam bile najbolj pri srcu. Prihodnjič Vam bomo pisali o starih grehih in krivicah, o raznih težavah —